

Jätehuollon järjestäminen kiinteistöllä RN:o 740-3-8-17 (As. Oy Erkontupa / Erkonkatu 6)

RAKYL 19.06.2024 § 95
1240/11.01.06.00/2023

Valmistelija

Ympäristöinsinööri Hanne Turunen, puh 044 417 4690,
hanne.turunen@savonlinna.fi

Selostus

Savonlinnassa on siirretty jätelain muuttamisesta annetun lain (714/2021) mukaisesti 1.7.2023 alkaen pakkausten sekä biojätteen osalta kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen. Kuljetukset on kilpailuttanut ja hoitaa kokonaisuudessaan Kierrätysyhtiö Rippee (entinen Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy). Sekajätteen sekä yhdyskuntalietteiden osalta Savonlinnassa on käytössä jätelain (646/2011) 37 § mukainen kiinteistön haltijan järjestämä (kiinteistöittäinen) jätteenkuljetusmalli.

Kiinteistöllä RN:o 740-3-8-17 (As. Oy Erkontupa / Erkonkatu 6 - 8) sijaitsee kaksi asuinkerrostaloa, joilla molemmilla on oma jätekatos. Toinen katoksista on sijoitettu rakentamisvuonna 1981 lyhyen, mutta jyrkähkön rinteeseen alle. Kyseisestä jätekatoksesta 11.12.2023 jätteitä noudettaessa tapahtui vahinko, jossa jäteauto luisui rinnettä alas ja törmäsi katokseen. Kierrätysyhtiö Rippeen pyynnöstä kiinteistöllä järjestettiin katselmus taloyhtiön, jätteenkuljetusyhtiön, Rippeen, jätehuoltoviranomaisen sekä jätelakia valvovan Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomaisen edustajien kesken 14.12.2023. Katselmuksen muistio on (tämän päätöksen muiden liitteiden tapaan) vain luottamushenkilöiden luettavissa oheismateriaalista. Muistion mukaan pihassa ei ole jäteautolle riittävää kääntymispaikkaa eikä rinnettä ollut vahingon tapahtumahetkellä aurattu eikä hiekoitettu. Kierrätysyhtiö Rippeen mielestä jätekatos ei sijaitse alueellisten jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Muistiossa todetaan mm., että Erkonkatu 6:n asukkaat eivät ole suostuvaisia käyttämään jätteenkuljetuksia ajatellen työturvallisemmin sijoitettua Erkonkatu 8:n jätekatosta, koska sinne tulisi kulkea Erkonkadun kautta. Katselmuksella sovittiin mm. talvikunnossapidon tehostamisesta, aidan lyhentämisestä jäteauton kääntymisen helpottamiseksi sekä jätteenkuljetusten tarkemmasta ajoituksesta, jotta jätteenkuljetus ko. alakatokselta onnistuisi jatkossa työturvallisesti.

Kierrätysyhtiö Rippee on ilmoittanut kirjallisesti 20.12.2023 taloyhtiölle, jätehuoltoviranomaiselle sekä ympäristönsuojeluviranomaiselle keskeyttävänsä jätteenkuljetukset taloyhtiöstä toistaiseksi ja jatkavansa niitä, kun jätteenkuljetus on jälleen työturvallista eli viimeistään, kun lumet ovat sulaneet. Kierrätysyhtiö Rippeen ilmoitus kuljetusten keskeyttämisestä on luettavissa oheismateriaalista ja siitä käy ilmi mm., että Erkonkatu 6:n jätekatoksen jäteastioita on yritetty em. katselmuksen jälkeen tyhjentää muutamia kertoja. Yhtiö on teettänyt kohteessa rinteeseen kaltevuusmittauksen, jonka mukaan rinteeseen kaltevuus on 1:7,6. Rippee vaatii kirjeessään joko loiventamaan rinnettä siirtäen samalla jätekatosta tai hankkimaan tyhjentämistä helpottavia apuvälineitä tai siirtämään jätekatoksen jätehuoltomääräysten mukaiseen sijaintiin esimerkiksi kadun varteen. Yhtiön mukaan myös jäteastioiden vetäminen [Erkonkadun varteen pysäköidylle jäteautolle] on liian suuri työturvallisuusriski.

Taloyhtiö As. Oy Erkontupa on vaatinut 22.12.2023 Savonlinnan kaupunkia jätteenkuljetusten tilaajana järjestämään kiinteistön jätteenkuljetuksen ja

Rippeen ottamaan ko. jätekatoksen jäteastiat välittömästi tyhjennysohjelmaansa takaisin sekä korvaamaan rikkoontuneen jätekatoksen. Taloyhtiön vaatimus on luettavissa oheismateriaalista ja kirjeen mukaan mm. edeltävien 41 vuoden aikana mikään muu jätteenkuljetusyritys ei ole ”peruuttanut jätekatosta päin” ja että jätelakia ja jätehuoltomääräyksiä tulkittaessa ei niitä voida soveltaa sellaisenaan vanhoihin taloyhtiöihin, joiden jätekatokset on rakennettu rakentamishetkellä vallinneiden määräysten mukaisesti. Taloyhtiön mukaan Rippee ei ole toiminut asian hoidossa hyvän hallintotavan mukaisesti keskeyttäessään kuljetukset ilman ennakoilmoitusta tai mahdollisuutta pohtia vaihtoehtoisia järjestelyitä.

Kierrätysyhtiö Rippee on toimittanut jätehuoltoviranomaiselle sekä ympäristönsuojeluviranomaiselle 2.1.2024 Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastualueen ylitarkastajan sähköpostin, jossa todetaan vastauksena Rippeen toimitusjohtajan Erkonkatu 6:ssa kuvailemiin olosuhteisiin ja tapahtumiin, että Rippee on toiminut työturvallisuuslain 10 §:n mukaisesti arvioidessaan ja selvittäessään työolosuhteiden turvallisuuden sekä myös 8 §:n mukaisesti, jossa työnantajalla on velvollisuus estää vaaratekijöiden syntyminen. Ylitarkastaja toteaa kirjeessään Rippeen toimineen oikein kieltäytyessään kohteen jätteenkuljetuksesta ja muistuttaa työturvallisuuslain säännösten laiminlyönnin olevan rangaistava teko. Ylitarkastajan kirje on luettavissa oheismateriaalista.

Taloyhtiön edustaja on ilmoittanut 23.1.2024 ko. jätekatoksen jäteastioiden olevan melko täynnä ja toteaa kuuden viikon odotusajan jätehuollon järjestämiseksi olleen kohtuuton. Taloyhtiö on 24.1.2024 pyytänyt asian käsittelyä, ml. jätekatoksen rikkoontuminen, jätelautakunnassa. Pyyntö on luettavissa oheismateriaalista.

Jätehuoltoviranomainen on lähettänyt 9.2.2024 Kierrätysyhtiö Rippeelle kehotuksen hyvän hallintotavan noudattamiseksi jätteenkuljetuksissa. Kierrätysyhtiö Rippee on vastannut kehotukseen 9.2.2024 kiistäen sen aiheettomana. Kehotus ja vastaus ovat luettavissa oheismateriaalista.

Jätehuoltoviranomainen on lähettänyt 9.2.2024 myös taloyhtiölle kehotuksen järjestää kiinteistön olosuhteet jätehuoltomääräysten mukaiseksi mm. sijoittamalla jätteenkeräyspaikka siten, että jäteautolla pääsee 10 m päähän astioista vaarantamatta kuljettajan tai sivullisten turvallisuutta, hoitamaan kohteen talvikunnossapidon siten, että jäteastioiden tyhjentäminen on turvallista kaikkina vuodenaikoina tai tarvittaessa hankkimaan laitteet tai rakenteet kuljetusten helpottamiseksi. Vaihtoehtoisesti esitetään, että Erkonkatu 6:n asukkaat käyttäisivät Erkonkatu 8:n käytössä ollutta jätekatosta. Taloyhtiön vastauksen 12.3.2024 mukaan Erkonkadun jätteenkeräyspaikka täyttää jätehuoltomääräysten mukaiset vaatimukset työturvallisuuteen liittyen. Lisäksi vastauksessa tuodaan esiin mm., että taloyhtiö on toiminut aiemmin sovitun mukaisesti. Jätekatoksen vieressä on hiekoitusastia, talvikunnossapito on asianmukaisesti huolehdittu, jotta jätteenkuljetus on turvallista kaikkina vuodenaikoina, ja että Erkonkatu 8:n jätekatos on liian pieni molempien talojen jätteen keräilyyn eikä jätehuoltoinsinöörillä ole perusteita vaatia taloyhtiön asukkaiden kulujen kasvua tyhjennysten taajuutta tihentämällä. Vastauksessa todetaan myös, että kohteen jätteenkuljetukset eivät ole edelleenkään käynnistyneet. Kehotus ja vastaus ovat luettavissa oheismateriaalista.

Kiinteistöllä järjestettiin toinen katselmus 13.3.2024, jonka muistio on luettavissa oheismateriaalista. Muistion mukaan rakennustarkastaja on

tarkastanut katoksen olevan turvallinen käyttää ja että vakuutusyhtiö on antanut korvauspäätöksen katoksen korjauksesta. Muistiossa mainitaan, että jätekatoksen siirtäminen toiseen paikkaan ei tule kysymykseen ilman huolellista suunnittelua ja riittävää siirtymäaikaa. Kiinteistö ei ollut katselmushetkellä roskaantunut. Kiinteistön ajoluiska täyttää Rippeen teettämän kaltevuusmittauksen mukaan jätehuoltomääräysten mukaisen enimmäiskaltevuuden rajan. Katselmuksella sovittiin, että taloyhtiö on yhteydessä Rippeeseen tiedustellakseen bio- ja pakkausjätteiden tyhjennysten alkamisajankohdasta ja tarvittaessa on yhteydessä jätehuollon valvontaviranomaiseen, ts. kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen jätehuollon järjestämiseksi.

Kiinteistön bio- ja pakkausjätteiden tyhjennykset ovat jatkuneet maaliskuussa viikosta 12 alkaen. Kiinteistön jätehuollon järjestämiseen liittyvä viranomaiskäsittely on siirretty 24.4.2024 jätehuoltoviranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaistavaksi. Asian käsittelyä varten sekä Rippeeltä, että taloyhtiöltä on 21.5.2024 pyydetty mm. ajantasainen tieto kohteen jätehuollosta, tehdyt vaaratilanne- ja turvallisuusilmoitukset, kohdekohtainen sekä tehtäväkohtainen riskinarvio jätteenkuljetuksesta pakkaavalla jäteautolla sekä mahdollisesti myös muilla tavoin toteutetulla palvelulla.

Taloyhtiön vastauksen 27.5.2024 mukaan vuodesta 1981 alkaen ei ole tullut vaaratilanneilmoituksia niin taloyhtiön asukkailta kuin muiltakaan toimijoilta eikä kohteen jätehuollossa ole ollut ongelmia ennen kuin siitä huolehtiminen siirtyi Savonlinnan kaupungille. Vastauksen mukaan Savonlinnan kaupunki ei ole huolehtinut lakisääteisestä velvollisuudestaan huolehtia ja järjestää kohteen jätteen keräystä.

Rippeen vastauksen 24.5.2024 mukaan kohteesta on käyty runsaasti vuorovaikutusta viranomaisten kanssa ja toimitettu kaikki tiedot, vaaratilanteet ja muut lausunnot tiedoksi jo aiemmin. Rippeen vastauksen mukaan kohteella ei ole myöskään muiden jätteenkuljetusyhtiöiden toimesta peruutettu liukkaalla alas jätekatoksen viereen ja että kohde on todettu talvikelissä haastavaksi myös näiden yritysten toimesta. Kohteen jäteastioiden tyhjennykset toimivat tällä hetkellä normaalisti.

Etelä-Savon ELY-keskus on toimittanut 31.5.2024 Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalveluille selvityspyynnön jätteenkeräystä ja -kuljetusta koskevien laiminlyöntien ja puutteiden käsittelyssä ja valvonnassa. Asia on laitettu vireille ELY-keskuksessa Kierrätysyhtiön Rippeen toimesta huhtikuussa 2024. Selvityspyyntöön tulee vastata 1.8.2024 mennessä.

Jätelain 646/2011 125 § mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa muuta kuin ympäristöluvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Määräyksen on oltava kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja roskaantumisen tai muiden haittojen merkittävyys.

Lapsivaikutusten arviointi Ei vaikutuksia.

Yritysvaikutusten arviointi Työmenetelmien saattaminen turvallisemmaksi vaikuttaa positiivisesti jätteenkuljetussektorin työturvallisuuteen sekä alan yleiseen houkuttelevuuteen.

Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Rautiainen Matti, puh. 044 417 4685, matti.rautiainen@savonlinna.fi
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää määrätä jätelain 646/2011 § 125 nojalla Kierrätysyhtiö Rippeen toteuttamaan kiinteistön RN:o 740-3-18-17 / Erkonkatu 6 jätehuollon jätelain, siihen liittyvien asetusten sekä jätehuoltomääräysten mukaisesti työturvallisuuslakia 738/2002 noudattaen.
Perustelut	<p>Vaikka jätekatokselle johtava luiska alittaa alueellisten jätehuoltomääräysten 27 § mukaisen enimmäiskaltevuusrajan (1:5), niin yhdessä talvikunnossapidon vääjäämättömien puutteiden ja sääolosuhteiden seurauksena vähintäänkin ajoittain aiheutuvien mahdollisten työturvallisuusriskien vuoksi lautakunta pitää jätekatokselle alas ajamista liukkaalla / lumisella kelillä tai astioiden vetämistä Erkonkadun varteen pysäköityyn jäteautoon jätehuoltomääräysten 27 § mukaisten turvallisten olosuhteiden vastaisina eikä tällaista voida edellyttää.</p> <p>Näin ollen ko. jätekatoksessa sijaitsevien astioiden tyhjennykset tulee keliolosuhteiden niin vaatiessa suorittaa Kierrätysyhtiö Rippeen arvioimana aikajaksona kohteeseen pakkaavaa jäteautoa paremmin soveltuvalla kalustolla ja palvelumallilla, esimerkiksi <u>astiovaihtona</u> <u>esimerkiksi pakettiautolla</u>, jolla ennalta arvioiden on mahdollista ajaa jätekatoksen välittömään läheisyyteen ja sieltä pois turvallisesti. Jätelautakunnan ajantasaisen taksan luvun 5 mukaan Rippeellä on mahdollisuus laskuttaa asiakasta erikoiskaluston käytöstä.</p> <p>Lautakunta muistuttaa, että mikäli olosuhteet eivät mahdollista jätehuoltopalvelun tuottamista työturvallisesti edes tällä tavalla, on tyhjentäminen poikkeuksellisesti ja yksittäistapauksessa jätettävä tekemättä. Lautakunta korostaa, ettei Rippee voi toimia asiakasta kuulematta siten, että jäteastioiden tyhjennys lopetetaan yksipuolisesti tarjoamatta tilalle mitään vaihtoehtoa, vaan Kierrätysyhtiö Rippeen on viipymättä otettava yhteys asiakkaaseen vaihtoehtoisten toimintatapojen selvittämiseksi. Jäteastioiden tyhjennykset eivät kuitenkaan saa siirtyä tai viivästyä kohtuuttomasti edes poikkeustilanteessa siten, että ympäristö roskaantuu sen vuoksi.</p> <p>Lautakunta tuo esiin suositeltavana vaihtoehtona taloyhtiölle, että talvikauden ajan kiinteistön molempien talojen asukkaat käyttäisivät Erkonkatu 8:n jätekatosta. Näin toimiessa jätehuollosta aiheutuvat maksut eivät nouse nykyisestä tasosta, kuten em. erikoiskaluston käytöstä aiheutuisi - toisin kuten taloyhtiön vastineessa jätehuoltoviranomaisen kehotukseen esitetään.</p> <p>Lautakunta edellyttää taloyhtiöltä ja Kierrätysyhtiö Rippeeltä hyvää vuorovaikutusta ja ratkaisukeskeisyyttä asian hoidossa sekä Rippeetä noudattamaan hyvän hallintotavan mukaisia menettelytapoja hoitaessaan julkisia palvelutehtäviä. Tavanomaisesta, pakkaavalla jäteautolla toteutettavasta jätteenkuljetuksesta poikkeava palvelumalli on pidettävä mahdollisimman lyhytkestoisena ja kustannuksiltaan kohtuullisina, elleivät taloyhtiö ja jätehuoltoyhtiö yhdessä toisin sovi.</p> <p>Taloyhtiön syytökseen, että Savonlinnan kaupunki on laiminlyönyt lakisääteisen velvollisuutensa huolehtia kohteen jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta, lautakunta toteaa ensin jätehuoltoviranomaisen ja sitten</p>

ympäristönsuojeluviranomaisen ryhtyneen oikea-aikaisiin ja käsittelyhetkellä riittäviksi katsomiinsa toimenpiteisiin kohteen jätehuollon järjestämiseksi. Alueellinen jätelautakunta on kokouksessaan 20.2.2024 linjannut menettelystä vastaavissa kohteissa ja myös Erkonkatu 6:n jätehuollon haasteita käsiteltäessä on toimittu jätelautakunnan linjauksen mukaisesti. Lähtökohtaisesti kiinteistökohtaisen jätehuollon operatiiviset haasteet tulee ratkaista asiakkaan ja Kierrätysyhtiö Rippeen välisin neuvotteluin ja mikäli yhteisymmärrystä ei synny, vasta tämän jälkeen kääntyä jätehuolto- tai valvontaviranomaisen puoleen.

Jätehuoltoyhtiölle annettu määräys on jätelain 125 § mukaisesti kohtuullinen. Jätehuollon palvelutehtävät on siirretty Kierrätysyhtiö Rippeen tehtäväksi ja jäteastioiden tyhjennysten tulee välttämättömyyspalveluna olla saatavilla ja toimia kaikkina vuodenaikoina ja kaikissa olosuhteissa. **Mitään työtä ei kuitenkaan voida tehdä tai teettää työturvallisuuslakia rikkoen ja saattamalla palvelutehtävää toteuttavat työntekijät tai muut alueella liikkuvat henkilöt vaaraan.**

Kohde arvioidaan kokonaisuutena tietyissä keliolosuhteissa sellaiseksi, että toimivinkaan talvikunnossapito ei voi varmistaa täysin työturvallista ympäristöä autonkuljettajalle tai muille alueella liikkuville kun käytetään raskasta kalustoa, kuten pakkaavaa jäteautoa. Taloyhtiön ilmoittamat seikat, joiden mukaan kohteessa ei ole muiden jätteenkuljetusyhtiöiden toimesta ilmoitettu turvallisuuspuutteita tai että rakennettuun kiinteistöön ei voida soveltaa nykyvaatimusten mukaisia työturvallisuuteen liittyviä määräyksiä, eivät ole relevantteja kohteessa työskentelyyn liittyvää työturvallisuutta arvioitaessa. Työturvallisuuden puutteita ei voida perustella työturvallisuuteen liittyvällä yrityskulttuurilla tai vanhentuneella lainsäädännöllä.

Lautakunta ei pidä tässä vaiheessa kohtuullisena, että taloyhtiö velvotettaisiin rakentamaan kiinteistölle uusi jätekatos, tyhjennystä tai astioiden siirtoa helpottavia rakenteita tai loiventamaan ajoluiskaa. Alue on taajaan rakennettu ja muutostöihin velvoittaminen katsotaan kohtuuttomaksi investoinniksi. Mikäli tässä päätöksessä edellytetyt toimenpiteet eivät kuitenkaan ole riittäviä asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi, harkitsee lautakunta myös em. muutostöiden tarpeellisuutta uudestaan.

Aluehallintoviraston työsuojelun vastualueen ylitarkastajan sähköpostia lautakunta pitää yleisellä tasolla informatiivisena ja noudatettavana, mutta ei kuitenkaan kohdekohtaiseen arviointiin soveltuvana, koska ylitarkastaja ei ilmeisesti ole käynyt itse paikan päällä, vaan perustaa näkemyksensä Rippeen antamiin tietoihin.

Ympäristönsuojeluviranomaisen edustaja on tehnyt kohteeseen tarkastuksen, jonka perusteella jätelain mukainen määräys voidaan antaa.

Sovelletut oikeusohjeet	Jätelaki 646/2011 32 §, 43 §, 125 § Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021 11 §, 17 §, 18 § Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräykset 27 §, 31 §
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Toimenpiteet	Kierrätysyhtiö Rippee As. Oy Erkontupa

Tiedoksi

Jätehuoltoviranomainen
Rakennusvalvontaviranomainen
Etelä-Savon ELY-keskus / ympäristönsuojelun asiantuntija Pirjo Angervuori